

Likkutei Sichos

Volume 19 | Devarim | Sicha 2 Source Sheet

.א

1. דברים א':א'-ג'

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר בְּעֶרְבֹה מִזֹּל סוּף בֵּין-פָּאֶרָן וּבֵין-תְּפֵל וְלִבְנֵי וַחֲצִלֹת וְגַי זָהָב: אֵחָד עֶשֶׂר יוֹם מִחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר-שִׁעִיר עַד קִדְשׁ בְּרִנֵּעַ: וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעֶשְׂתֵּי-עֶשֶׂר חֹדֶשׁ בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּלָל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֱתָם אֲלֵהֶם:

Deuteronomy 1:1-3

These are the words that Moshe addressed to all of Yisroel across the Yardein; [as he had] in the wilderness— on the Arava plain facing Suf; [and as he had] between Poron and Tofel and Lovon and Chatzeiros and Di Zohov. z

eleven days [traveling time] from Choreiv by the Mount Seir road, to Kadeish Barnei'a.

[Beginning] in the fortieth year, in the eleventh month, on the first of the month, Moshe addressed Bnei Yisroel with every detail that Hashem had commanded him [to say] to them.

2. רש"י על דברים א':ג'

וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעֶשְׂתֵּי עֶשֶׂר חֹדֶשׁ בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ . מִלְמַד שְׁלֵא הוֹכִיחַ אֶלֶּא סְמוּךְ לְמִיתָה; מִמִּי לְמַד? מִיַּעֲקֹב, שְׁלֵא הוֹכִיחַ אֶת בְּנָיו אֶלֶּא סְמוּךְ לְמִיתָה, אָמַר, רְאוּבֵן בְּנֵי אֲנִי אֹמְרִי לָךְ מִפְּנֵי מָה לֹא הוֹכַחְתִּיךָ כָּל הַשָּׁנִים הַלְלוּ, כְּדֵי שְׁלֵא תִנְיַחַנִּי וְתִלְךָ וְתִדְבֹק בְּעֶשֶׂו אַחִי; וּמִפְּנֵי אַרְבָּעָה דְּבָרִים אֵין מוֹכִיחִין אֶת הָאָדָם אֶלֶּא סְמוּךְ לְמִיתָה, כְּדֵי שְׁלֵא יְהֵא מוֹכִיחוֹ וְחוֹזֵר וּמוֹכִיחוֹ, וְשְׁלֵא יְהֵא חִבְרוֹ רוֹאֵהוּ וּמִתְבַּיֵּשׁ מִמֶּנּוּ, כּוֹי כְּדֵאִיתָא בְּסִפְרֵי. וְכֵן יְהוֹשֻׁעַ לֹא הוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל אֶלֶּא סְמוּךְ לְמִיתָה, וְכֵן שְׁמוּאֵל שְׁנֵאָמַר (שְׁמוּאֵל א' י"ב), "הֲגַנִּי עֲנּוּ בִי", וְכֵן דָּוִד אֶת שְׁלֵמָה בְּנוֹ (מְלִכִים א' ב):

Rashi on Deuteronomy 1:3

And it came to pass in the fortieth year, in the eleventh month, on the first of the month [... Moshe spoke]: This teaches us that he rebuked them only a short while before his death. From whom did he learn [to do] this? From Jacob, who rebuked his sons only a short while before his death. He said, "Reuben, my son, I will tell you why I have not reprimanded you [for your shortcomings] during all these years: So that you would not leave me and join my brother, Esau." And for four reasons, one should not reprimand a person

except shortly before one's death: So that one should not rebuke and again have to rebuke him, so as not to cause his friend to feel ashamed when he sees him; etc. These appear in Sifrei . And similarly, Joshua rebuked Israel only shortly before his death (cf. Joshua 24:1-29), and so, Samuel, as it is said, "Behold, testify against me" (I Sam. 12:3) and so, also, David rebuked his son Solomon only shortly before his death (see I Kings 2:1-10).

3. ספורנו על דברים א'ג'

ככל אשר צוה ה' אותו אליהם החזיר להם כל התורה כולה עד הנה בכלל:

Sforno on Deuteronomy 1:3

he reviewed for them the whole Torah that had been revealed up until this point.

ב.

4. מגילה ל"א ב'

(משנה: אין מפסיקין בקללות אלא אחד קורא את כולן) אמר אביי לא שנו אלא בקללות שבתורת פהנים אבל קללות שבמשנה תורה פוסק מאי טעמא הללו בלשון רבים אמורות ומשה מפי הגבורה אמרן (רש"י: ונעשה שליח לומר כך אמר לי הקב"ה שהרי אמרין בלשון ונתתי והפקדתי ושלחתי מי שהיכולת בידו לעשות אבל במשנה תורה כתיב יכנה ה' ידבק ה' ברך משה אמרן מאליו אם תעברו על מצותיו הוא יפקיד עליכם) והללו בלשון יחיד אמורות ומשה מפי עצמו אמרן

Megillah 31b

(Mishnah: **One should not interrupt** the reading of the **curses** by having two different people read them. **Rather, one person reads all of them.**) **Abaye said: They taught this only with regard to the curses that are recorded in Leviticus, but with regard to the curses that are recorded in Deuteronomy, one may interrupt** them by having two different people read them. **What is the reason** for this distinction? **These curses in Leviticus are stated in the plural, and Moshe pronounced them from the mouth of the Almighty.** As such, they are more severe. However, **these curses in Deuteronomy are stated in the singular, and Moshe said them on his own**, like the rest of the book of Deuteronomy.

5. סנהדרין נ"ו ב'

דינין דכתיב (שמות טו, כה) שם שם לו חוק ומשפט שבת וכיבוד אב ואם דכתיב (דברים ה, יא) כאשר צוך ה' אלהיך ואמר רב יהודה כאשר צוך במרה.

רש"י - כאשר צוך ה' אלהיך - כתיב בדברות האחרונות גבי שבת וכבוד אב ואם והיכן צוך הא ליכא למימר דמשה הוא אמר להו בערבות מואב כאשר צוך בסיני דמשה לאו מאליו היה שונה להם משנה תורה ומזהירם על מצותיה אלא כמו שקבלה הוא והיה חוזר ומגיד להם וכל מה שכתוב בדברות האחרונות היה כתוב בלוחות וכן שמע בסיני:

Sanhedrin 56b

The mitzva of **judgment** was given at Marah, **as it is written** with regard to Marah: **"There He made for them a statute and an ordinance"** (Exodus 15:25). **Shabbat and honoring** one's **father and mother** were given at Marah, **as it is written** concerning them in the Ten Commandments: "Observe the day of Shabbat to keep it holy, **as Hashem your G-d commanded you**" (Deuteronomy 5:12), and similarly: "Honor your father and your mother, as Hashem your G-d commanded you" (Deuteronomy 5:16). The phrase "as Hashem your G-d commanded you" indicates that they had already been commanded to observe these mitzvot previously. **And Rav Yehuda says: "As Hashem your G-d commanded you" in Marah.**

Rashi: ...Moshe could not have said, "As Hashem commanded you *at Sinai*" in the plains of Moav. For Moshe did not repeat the *Mishnah Torah* and warn about its commandments of his own accord. Rather, he repeated them just as he had received them. And whatever was written in the repetition of the Ten Commandments was written on the Tablets, and was heard at Sinai.

6. ברכות כ"א ב'

וכי תימא רבי יהודה לא דריש "סמוכים", והאמר רב יוסף: אפילו מאן דלא דריש סמוכים בכל התורה, במשנה תורה — דריש. דהא רבי יהודה לא דריש "סמוכין" בכל התורה כולה ובמשנה תורה — דריש.

Berakhot 21b

And if you say that Rabbi Yehuda does not derive homiletic interpretations from juxtaposed verses, didn't Rav Yosef already say: Even one who does not derive homiletic interpretations from juxtaposed verses throughout the entire Torah, nevertheless, derives them in Deuteronomy [*Mishne Torah*], as Rabbi Yehuda does not derive homiletic interpretations from juxtaposed verses throughout the entire Torah and he does derive them in *Mishne Torah*.

7. ראב"ן על הנ"ל

וטעמא משום דכל התורה מפי הגבורה נאמרה ואין מוקדם ומאוחר אבל משה שסידר משנה תורה פרשה אחר פרשה לא סידר אלא להדרש

ה.

8. ירמיהו כ"ג:כ"ט

הֲלוֹא כֹה דִּבַּרְתִּי כְּאִשׁ נְאֻם־יְהוָה וְכַפְטִישׁ יִפְצֹץ קִלְעִי:

Jeremiah 23:29

Behold, My word is like fire—declares Hashem—and like a hammer that shatters rock!

9. ברכות כ"ב א'

תנאי, רבי יהודה בן בתירא היה אומר: אין דברי תורה מקבלין טומאה. מעשה בתלמיד אחד ששהה מגמגם למעלה מרבי יהודה בן בתירא. אמר ליה: בני, פתח פיך ויאירו דבריך, שאין דברי תורה מקבלין טומאה, שנאמר: "הלא כה דברי כאש נאם ה'", מה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אינן מקבלין טומאה.

Berakhot 22a

Further elaborating on the issue of Torah study while in a state of impurity, **it was taught** in a *baraita* that **Rabbi Yehuda ben Beteira would say: Matters of Torah do not become ritually impure** and therefore one who is impure is permitted to engage in Torah study. He implemented this *halakha* in practice. The Gemara relates **an incident involving a student who was reciting *mishnayot* and *baraitot* hesitantly before the study hall of Rabbi Yehuda ben Beteira.** The student experienced a seminal emission, and when he was asked to recite he did so in a rushed, uneven manner, as he did not want to utter the words of Torah explicitly. Rabbi Yehuda **said to him: My son, open your mouth and let your words illuminate, as matters of Torah do not become ritually impure, as it is stated: "Is not my word like fire, says Hashem" (Jeremiah 23:29). Just as fire does not become ritually impure, so too matters of Torah do not become ritually impure.**

10. במדבר י"א

(ד) והאספסוף אשר בקרבם התאוו ותאגו וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר: (ה) זכרנו את-הדגה אשר-נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטחים ואת-החציר ואת-הבצלים ואת-השומים: (ו) ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל-המן עינינו... (יא) ויאמר משה אל-ה' למה הרעת לעבדך ולמה לא-מציתי חן בעיניך לשום את-משא כל-העם הזה עלי... (יג) מאין לי בשר לתת לכל-העם הזה כי-יבכו עלי לאמר תנה-לנו בשר ונאכלה: (יד) לא-אוכל אנכי לבדי לשאת את-כל-העם הזה כי כבד ממני... {פ}

(טז) ויאמר ה' אל-משה אספה-לי שבועים איש מזקני ישראל אשר ידעת פי-הם זקני העם ושטריו ולקחת אתם אל-אהל מועד והתיצבו שם עמך: (יז) וירדתי ודברתי עמך שם ואצלתי מן-הרוח אשר עליך ושמתי עליהם ונשאו אתך במשא העם ולא-תשא אתה לבדך: (יח) ואל-העם תאמר התקדשו למחר ואכלתם בשר כי בכיתם באזני ה' לאמר מי יאכלנו בשר כי-טוב לנו במצרים: ונתן ה' לכם בשר ואכלתם:

Bamidbar 11

(4) The riffraff in their midst felt a gluttonous craving; and then the Israelites wept and said, "If only we had meat to eat! (5) We remember the fish that we used to eat free in Egypt, the cucumbers, the melons, the leeks, the onions, and the garlic. (6) Now our gullets are shriveled. There is nothing at all! Nothing but this manna to look to!" ... (11) And Moshe said to Hashem, "Why have You dealt ill with Your servant, and why have I not enjoyed Your favor, that You have laid the burden of all this people upon me? ... (13) Where am I to get meat to give to all this people, when they whine before me and say, 'Give us meat to eat!' (14) I cannot carry all this people by myself, for it is too much for me...

(16) Then Hashem said to Moshe, "Gather for Me seventy of Israel's elders of whom you have experience as elders and officers of the people, and bring them to the Tent of Meeting and let them take their place there with you. (17) I will come down and speak with you there, and I will draw upon the spirit that is on you and put it upon them; they shall share the burden of the people with you, and you shall not bear it alone.

(18) And say to the people: Purify yourselves for tomorrow and you shall eat meat, for you have kept whining before Hashem and saying, 'If only we had meat to eat! Indeed, we were better off in Egypt!' Hashem will give you meat and you shall eat.